

УДК 336.7

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ

Лабай Я.Ю., Ольшевський Л.Б.

Вінницький фінансово-економічний університет

В статті розглянуто вплив інформаційного та технічного забезпечення на фінансову стійкість банків. Визначено загальний зміст фінансової стійкості. Проведено аналіз методичних підходів до оцінки фінансової стійкості банків.

Ключові слова: фінансова стійкість, комерційні банки, інформаційне забезпечення, технічне забезпечення, дослідження.

Актуальність теми дослідження. Зміни, що відбуваються в економіці України, кардинально впливають на напрями і темпи розвитку банківської системи, яка набуває ознак динамічності та конкурентоспроможності. У сучасних умовах оцінка фінансової стійкості банків – задача, яку намагаються вирішувати державні органи, банки та комерційні організації. Їх метою є пошук критерію, який дозволить порівнювати банки за ступенем фінансової стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансової стійкості банків та її оцінки присвячено праці багатьох провідних зарубіжних і вітчизняних учених. Серед зарубіжних фахівців, які приділили увагу даній тематиці, можна назвати таких авторів, як: К.Дж. Барлтроп, Д.У. Блекуелл, Е. Гілл, Е.Дж. Делан, Д.С. Кидуелл, Р. Коттер, Д. МакНотон, Р.Л. Петерсон, Е. Рід, П.С. Роуз, Дж.Ф. Сінкі, І.Є. Амелін, Л.Г. Батракова, А.П. Крутов, О.І. Лаврушин, Ю.С. Масленченков, Г.С. Панова та ін., а серед вітчизняних економістів слід відмітити праці А.М. Мороза, В.М. Кочеткова, А.А. Пересади, А.О. Єліфанова, І.В. Сала, В.В. Вітлінського, М.І. Савлука, В.В. Коваленко, О.Й. Шевцової, А.М. Герасимовича, О.М. Тридіда, І.М. Чмутової та інших.

Постановка завдання. Метою є дослідження та аналіз інформаційне та технічне забезпечення фінансової стійкості банків.

Виходячи з поставленої мети, визначено такі завдання:

- визначити сутність фінансової стійкості банку з позиції можливості її оцінки;
- узагальнити існуючі підходи до елементів системи оцінки фінансової стійкості банку;
- дослідити зв'язок інформаційного та методичного забезпечення з ефективністю оцінки фінансової стійкості банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття фінансової стійкості має тісний зв'язок із такими поняттями, як: «надійність», «стабільність», «ліквідність», «платоспроможність». Стійкість є найбільш фундаментальним поняттям, яке більше за інші відображає проблеми та тенденції розвитку банківського сектора. Поняття «стійкість банку» поєднує в собі різні складові та базується на кількох елементах:

- стабільності діяльності;
- стійкості проти впливу факторів зовнішнього та внутрішнього характеру;
- спроможності відновити свої функції після потрясінь.

Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем виявлення факторів фінансової стійкості банків засвідчив, що їх наявна класифікація відзначається ситуативністю та недостатньою повнотою. Це обумовило потребу у їх систематизації з виділенням зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на фінансову стійкість банків.

Отже, фінансова стійкість комерційного банку – це якісна динамічна характеристика спроможності банку ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [1].

За умови відсутності відкритої інформації про діяльність банківських установ узагальнююча оцінка буде не зовсім об'єктивною. Оцінка фінансової стійкості як підсистема аналітичної функції управління, що базується на інформаційній системі банку, реалізується за допомогою сукупності аналітичних прийомів і способів, які дозволяють виявляти і вимірювати вплив факторів на фінансову стійкість і обґрунтовувати відповідні управлінські рішення, проявляється через інформаційне та методичне забезпечення.

Інформаційне забезпечення оцінки фінансової стійкості банку – це сукупність аналітичної інформації, методів її обробки, аналізу та форм представлення, що дозволяють вивчити реальний стан фінансової стійкості, виміряти вплив факторів, що її визначають, а також обґрунтувати напрямки забезпечення фінансової стійкості в прогнозованому періоді.

Аналіз методичних підходів до оцінки фінансової стійкості банків свідчить про відсутність єдиної методичної бази оцінки. Причому розбіжності проявляються у складових фінансової стійкості, системі показників та їх порогових значень [2].

Спрямованість оцінки підпорядковується факторам, що обумовлюють фінансову стійкість банку, а, отже, критеріям її оцінки. Тому головними напрямками такого аналізу є: достатність капіталу, прибутковість, ліквідність, якість активів та пасивів. Оскільки фінансова стійкість банку являє собою якісну характеристику, аналіз акцентується на якісних аспектах процесів, що вивчаються, для чого проводиться відбір відповідних показників, використовується сукупність аналітичних процедур, що дозволяють здійснити комплексну оцінку факторів на основі доступної інформації.

В таблиці 1.1 представлено аналіз показників ліквідності та платоспроможності АТ «Ощадбанк» за 2011–2013 рр.

Коефіцієнт використання потужностей відзначений збільшенням за аналізований період. Це свідчить про те що, активи банку використовуються ефективно, а також про ліквідність балансу; коефіцієнт залежності від великих зобов'язань знизився за аналізований період.

Коефіцієнт залежності від великих зобов'язань зменшився це свідчить про недостатнє забезпечення основних дохідних активів банку великими зобов'язаннями. Коефіцієнт використання строкових (стабільних) депозитів нижче нормативного значення (1,0). Це свідчить про те, що банк не є кредитною організацією з накопиченою ліквідністю.

Аналіз динаміки показників платоспроможності та ліквідності АТ «Ощадбанк» за 2011-2013рр.

Показники	Нормативне значення	2011р.	2012р.	2013р.	Відхилення 2013р. відносно 2011р (+;-)
1. Коефіцієнт використання потужностей, %	65,0% -70,0%	62,9	67,9	67,1	4,2
2. Коефіцієнт залежності від великих зобов'язань	%	92	90	88	-0,04
3. Коефіцієнт використання строкових депозитів	100%	6	4	6	0,00
4. Коефіцієнт клієнтської бази	30-50%	55	38	24	-0,31
5. Коефіцієнт миттєвої ліквідності, %	20,0- 50,0%	32,0	26,0	78,0	46,0
6. Норматив поточної ліквідності, %	<70,0%	83,0	83,0	77,0	0,00
7. Норматив довгострокової ліквідності, %	> 120,0%	64,99	71,86	73,56	8,57
8. Норматив загальної ліквідності, %	<20,0%	31,49	17,35	19,10	-12,39
9. Генеральний коефіцієнт ліквідності	%	40	35	37	-0,03
10. Коефіцієнт локального покриття	%	6	6	11	0,05

Коефіцієнт клієнтської бази знизився за аналізований період. Розрахункові показники до кінця аналізованого періоду нижче нормативного значення, що свідчить про зниження ступеня залежності від позикових коштів, тобто банк використовує потенціал зростання по валюті балансу.

Коефіцієнт миттєвої ліквідності збільшився за аналізований період. Розрахунковий показник на кінець аналізованого періоду вище нормативного значення, що свідчить про те, що банк не здатен виконувати зобов'язання до запитання.

Норматив поточної ліквідності знизився за аналізований період. Розрахункові показники відповідають нормативним значенням (мін 70%), що свідчить про здатність Банку протягом 30 днів з аналізованої дати виконати зобов'язання до запитання і терміном до 30 днів.

Норматив довгострокової ліквідності відзначений позитивною динамікою, за аналізований період розрахункові показники відповідають нормативним значенням (макс 120,0%) що свідчить про збалансованість активів і пасивів Банку терміном понад одного року.

Норматив загальної ліквідності знизився за аналізований період. Розрахунковий показник на кінець аналізованого періоду відповідає нормативному значенню (мін 20,0%), це свідчить про те, що банк нарощує загальну забезпеченість ліквідними коштами на одиницю залучених, але, тим не менш, поки ліквідних коштів не достатня.

Генеральний коефіцієнт ліквідності знизився за аналізований період, це свідчить про зниження забезпеченості коштів клієнтів готівкою грошовими коштами і високоліквідними активами: забезпеченість коштів клієнтів готівкою грошовими коштами і високоліквідними активами на початок аналізованого періоду склала 40,0%, на кінець звітного пе-

ріоду – 37,0%, отже, банку необхідно нарощувати ліквідні активи.

Коефіцієнт локального покриття відзначений значним збільшенням до кінця аналізованого періоду (темп зростання 83,3%). Це свідчить про те, що вільними (немобілізованими) власними коштами, розміщеними в активних операціях, можуть бути покриті залучені кошти: 2011 рік – 6,0%, 2012 рік – 6,0% і на кінець звітного періоду 11,0%, отже, необхідно продовжувати роботу з нарощування власного капіталу банку.

Аналіз показав, що банк нарощує загальну забезпеченість ліквідними коштами на одиницю залучених, але тим не менш, поки ліквідних коштів не достатньо, зниження залежності від позикових коштів, тобто банк використовує потенціал зростання по валюті балансу, забезпеченість коштів клієнтів готівкою грошовими коштами і високоліквідними активами низька, також низька частка вільних (немобілізованими) власних коштів, розміщених в активних операціях, якими можуть бути покриті залучені кошти.

Таким чином, з проведеного аналізу платоспроможності та ліквідності спостерігається позитивна динаміка по ряду показників, що свідчить про збалансовану фінансову політику банку.

Вивчення і систематизація методичного інструментарію оцінки фінансової стійкості дозволяють виділити невирішені питання, серед яких: неоднозначність напрямків оцінки, надмірна кількість показників та коефіцієнтів, що часто дублюють один одного, відсутність об'єктивної методики комплексної оцінки фінансової стійкості банку.

Отже, для оцінки фінансової стійкості доцільно використовувати не тільки показники, що характеризують фінансовий стан, а й досліджувати стабільність діяльності банку.

Список літератури:

1. Волик, Н.Г. Напрями зміцнення фінансової стійкості банківських установ [Текст] / Н.Г. Волик, О.О. Мацька // Фінанси, Грошовий обіг і кредит. – 2010. – № 3. – С. 203..
2. Дзюблук, О.В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія / О.В. Дзюблук, Р.В. Михайлюк. – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2009.
3. Кочетков, В.М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку : Теоретико-методологічні аспекти [Текст]: монографія / В.М. Кочетков. – К.: КНЕУ. – 2002. – 238 с.
4. Шварц, О.В. Практичні аспекти управління процентним ризиком банку на основі використання моделі геп-аналізу / О.В. Шварц // Фінанси, облік і аудит. – 2010. – № 16.
5. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

Лаба Я.Ю., Ольшевский Л.Б.

Винницкий финансово-экономический университет

ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО И ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БАНКОВ

Аннотация

В статье рассмотрено влияние информационного и технического обеспечения на финансовую устойчивость банков. Определено общее содержание финансовой устойчивости. Проведен анализ методических подходов к оценке финансовой устойчивости банков.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, коммерческие банки, информационное обеспечение, техническое обеспечение, исследования

Labay Y.Yu., Olshevsky L.B.

Vinnitsa Financial and Economic University

PROBLEMS OF INFORMATION AND TECHNICAL SUPPORT TO THE FINANCIAL STABILITY OF BANKS

Summary

The paper considers the impact of information and technical support to the financial stability of banks. The general meaning of financial stability. An analysis of systematic approaches to assess the financial stability of banks.

Keywords: financial stability, commercial banks, information, technical support and research.

УДК 330.322(477)

СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Левкович А.А., Горпинич Ю.О., Волощенко Л.М.

Донецький державний університет управління

У статті проаналізовано сучасний стан соціально-інвестиційного розвитку в Україні. За результатами аналізу запропоновано методи залучення інвестицій в соціальну сферу. Застосування даних методів дозволить активізувати інвестиційний процес для забезпечення сталого розвитку економіки України.

Ключові слова: інвестиції, соціальне інвестування, ефективність, компанія, привабливість.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України постає необхідність пошуку коштів для вирішення соціальних проблем, залучення бізнесу та міжнародних організацій для довгострокових капіталовкладень у соціальну сферу.

Аналіз досліджень і публікацій. Окремі аспекти дослідження інвестицій в розвиток соціальної сфери розглядалися у працях таких вітчизняних науковців, як О.Бандирська [3], С. Бандур [4], Д. Баюра, Д. Богиня, О. Грішнова, М. Долішній, Т. Заяць, М. Карлін, С. Коваленко [6], Ю. Краснов, І. Курило, В. Куценко, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, В. Онікієнко, С. Пирожков, У. Садова, Л. Семів, В. Стешенко, Л. Шевчук та інші. Однак, питання залучення довгострокових інвестицій у соціальну сферу шляхом активізації корпоративних соціальних ініціатив потребують додаткових досліджень.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану соціально-інвестиційного розвитку в Україні та визначення напрямків та способів залучення інвестицій у соціальну сферу.

Виклад основного матеріалу. Соціальне інвестування – спосіб реалізації корпоративної соціальної відповідальності за допомогою цільових програм, які відповідають потребам основних груп зацікавлених осіб – споживачів, персоналу, місцевих спілок. Соціальному інвестуванню властиві основні характеристики інвестування, за винятком критерію,

що розмежовує ці поняття, – об'єкту інвестування. Головною проблемою соціальних інвестицій є їх недостатність.

Ефективність соціально відповідального інвестування передусім пов'язана з досягненням його основної мети – реалізацією можливості поєднання отримання фінансового прибутку і етичних цінностей інвестора. Соціальне інвестування передбачає наступні види ефекту для компанії:

- фінансова ефективність (страхування ризиків, маркетинг і продаж, скорочення операційних витрат і ін.);
- не фінансова ефективність (імідж і репутація підприємства, лояльність клієнтів і персоналу);
- ефективність впливу на ситуацію на території присутності [4].

В нашій країні створено Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ), який є неприбутковою організацією, що створена з метою підтримки найменш соціально захищених верств населення, а також ініціатив територіальних громад і громадських організацій (Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2000 № 740).

Через партнерство між органами центральної та місцевої влади, громадами та приватними і громадськими організаціями, УФСІ вирішує нагальні потреби місцевих громад у ефективний та прозорий спосіб.

Виконуючи свої функції, УФСІ сприяє зміцненню громад та допомагає у побудові регіонального потен-